

Részképességzavarok és tanulási zavarok pszichodiagnosztikája

Szöveg beírásához
kattints ide

LUKICS-KISS ILDIKÓ

FPSZ 11. KERÜLETI TAGINTÉZMÉNYE

Szakértői Bizottságok-Szakértői vizsgálatok TEAM-munka

Pszichológus

Gyógypedagógus

Logopédus

Konduktor/mozgásterapeuta

Pszichiáter

Tanulási problémák

Tanulási nehézség

Tanulási zavar

Tanulási akadályozottság

Tanulási nehézség (BTMN)

- ▶ egyes területeken nehezített a tanulás
- ▶ átmeneti jellegű
- ▶ kedvezően befolyásolható fejlesztő oktatással, korrepetálással
- ▶ megszüntethető

Tanulási zavar (SNI)

- ▶ adott tanulási készség területén
- ▶ tartós és súlyos
- ▶ kognitív és tanulási terápiával befolyásolható
- ▶ társuló tünet lehet pl. érzékszervi sérülésnél, beszédzavarnál
- ▶ normál intellektus mellett

Tanulási akadályozottság/intellektuális képességzavar

- ▶ átfogó, generalizált: a tanulás minden területén
- ▶ tartós és súlyos
- ▶ speciális módszerekkel, tantervekkel oktathatók
- ▶ értelmi fogyatékoság talaján

Szakértői vizsgálatok: BTMN, SNI (Köznevelési törvény)

Területileg illetékes Pedagógiai
Szakszolgálatok

- ▶ Tanulási nehézség (BTMN)
- ▶ Enyhe, sokszor átmeneti
- ▶ Fejlesztő pedagógus fejleszti
- ▶ Könnyítések adhatók

Megyei/Országos szintű Szakértői
Bizottságok (1-es, Beszédvizsgáló)

- ▶ Tanulási zavar (SNI)
- ▶ Tartós és súlyos
- ▶ Gyógypedagógus fejleszti
- ▶ Mentésítések is adhatók

Pedagógiai Szakszolgálat (Nevelési Tanácsadó)

1. Nevelési tanácsadás

- ▶ Önkéntes alapon
- ▶ Szülőkonzultáció/nevelési tanácsadás
- ▶ Pszichés támogatás, pszichoterápia (egyéni, család)
- ▶ **Képességvizsgálatok, részképességvizsgálatok**
- ▶ Fejlesztés

2. Szakértői vizsgálatok

- ▶ Hivatalos eljárás (szakértői vizsgálat iránti kérelem alapján)
- ▶ BTMN (kizárható/fennáll, SNI gyanú)
- ▶ **Képesség, részképességvizsgálatok**

Szakértői vizsgálat

Pszichológiai vizsgálat

- ▶ Első interjú
- ▶ Anamnézisfelvétel
- ▶ Szakértői kérelem, pedagógia jellemzés
- ▶ Kérdőíves eljárások
- ▶ Intelligenciavizsgálat-képességprofil
- ▶ Figyelemteszt (Pieron, Stroop, d2)
- ▶ Vizuomotoros koordináció (Bender A,B)
- ▶ Rajzvizsgálat
- ▶ Projektív tesztek

Gyógypedagógiai vizsgálat

Figyelemteszt (Pieron, Stroop, d2)

Emlékezet

Vizuomotoros koordináció (Bender A,B)

Mozgásvizsgálat

Beszédészlelés-, beszédértés

Írás-, helyesírásvizsgálat (Meixner)

Olvasás-, szövegértés vizsgálat (Meixner)

Matematikai készségek vizsgálata

Tanulási zavarok típusai

Részképességzavarok

Komplex tanulási
zavarok

Részképesség

Részképesség: a komplex teljesítmények, az iskolai készségek (olvasás, írás, számolás) kivitelezését megalapozó motoros és kognitív funkciók

Részképesség zavar: az adott kognitív vagy motoros funkciók területén megjelenő deficit

A részképesség zavar nem függ össze az intelligenciával!

Részképességek

Kognitív funkciók

- ▶ Percepció
- ▶ Figyelem
- ▶ Emlékezet
- ▶ Gondolkodás
- ▶ Beszédértés, beszédészlelés

Motoros funkciók

- ▶ Nagymozgás
- ▶ Mozgáskoordináció
- ▶ Egyensúly
- ▶ Finommotorika, vizuomotoros koordináció

Tanulási zavarok (Dr.Sarkady Kamilla- Dr. Zsoldos Márta)

"Az intelligencia szint alapján elvárhatónál lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítmény

Gyakran neurológiai deficit vagy funkciózavar talaján jön létre, sajátos kognitív tünetegyüttessel

A részképesség zavarok alapvetően nehezítik az iskolai tanulás során az olvasás, az írás és/vagy a matematika elsajátítását.

A teljesítménykudarcok gyakran másodlagos neurotizációhoz vezetnek.

A tanulási zavar a legkorábbi időszakban alakul ki és tünetei felnőtt korban is fellelhetőek.

Kognitív és tanulási terápiával jól befolyásolható. Társuló tünetként megjelenhet különböző fogyatékoságoknál."

Tanulási zavarok okai (multikauzális)

Genetikai, örökletes tényezők: családi halmozódás

Terhesség alatti problémák

Szülés körüli károsodás (pl. oxigénhiány)

Csecsemőkori súlyos betegségek

Minimális agyi károsodás (MCD, POS)

Részképességek gyengesége

Pszichikus funkciók éretlensége

Szenzoros integráció zavara

Komplex tanulási zavarok

Diszlexia: az olvasás zavara

Diszgráfia, diszortográfia: az írás, helyesírás zavara

Diszkalkulia: a számolás nehézsége, számolási zavar

Az olvasás zavara

- ▶ Betűtévesztések:
 - látási kép alapján, pl. t=f; h=n
 - hallási kép alapján, pl.: p=b; t=d; s=sz
 - látási - hallási azonosság miatt, pl.: b=d; m=n
 - magánhangzó tévesztések, pl.: ó=ő; u=ü; e=a
- ▶ Felesleges betűk/szótagok betoldása, betűk/szótagok kihagyása, szótagcserék
- ▶ A betűk sorrendjének, az olvasás irányának felcserélése: pl.ól=ló; még-gém
- ▶ A szövegértés zavara
- ▶ Lassú olvasási tempó

Az írás zavara

- ▶ Szabálytalan betűalakítás, betűkötés
- ▶ Lassú írástempó
- ▶ Betűtévesztések, kihagyások
- ▶ Szavak egybe- és különírása
- ▶ A hosszú és rövid magánhangzók, mássalhangzók érzékelése és jelölése nehéz
- ▶ Gyenge a helyesírás
- ▶ Gyenge fogalmazási készség

A számolás zavara

- ▶ Nagyon sok időbe telik a feladatok megoldása
- ▶ Sok gyakorlás ellenére sincs érdemi javulás
- ▶ A mennyiségeket, számokat, nagyságokat rosszul ítéli meg.
- ▶ A számfogalom és a fizikai mennyiség közötti összefüggést nem érti meg
- ▶ A számolási szimbólumokat - plusz, mínusz, szorzás stb. - nem mindig ismeri föl, fölcseréli
- ▶ Másoláskor sokszor hibázik, számjegyeket kihagy.
- ▶ Nehézségei vannak a tízes számkörből a százasba, ezresbe, stb. való átlépésnél.
- ▶ Nehézségei vannak a számsorok folytatásával.
- ▶ Számoknak a számjegyeit felcseréli
- ▶ Fejszámoláskor nem tudja megjegyezni a közbülső eredményeket.
- ▶ A szöveges feladatot sokkal nehezebben tudja megoldani

Tanulási zavarok jellemzői

A tanulási teljesítőképesség és a teljesítmény eltér

Legtöbbször részképesség-
kiesések, egyes területeken
fejlődésbeli elmaradások
okozzák.

Sokszor csak megkésett
fejlődésről van szó, de gyakran
igazi deficit áll mögötte

Gyakoriak a társuló
érzelmi/magatartásproblémák

Túlnyomóan a probléma a
fejlődés korai szakaszaiban, a
pszichikus funkciók eltérő
fejlődésének következtében lép
fel.

A tanulási zavarok pszichodiagnosztikája

Figyelemzavar

- ▶ ADD/ADHD (SNI)
- ▶ Anamnézis
- ▶ Szakértői kérelem
- ▶ Pedagógiai vélemény
- ▶ Tesztviselkedés
- ▶ Kérdőívek (CBCL, ADHD-RS)
- ▶ Figyelemtesztek
- ▶ Intelligenciaprofil

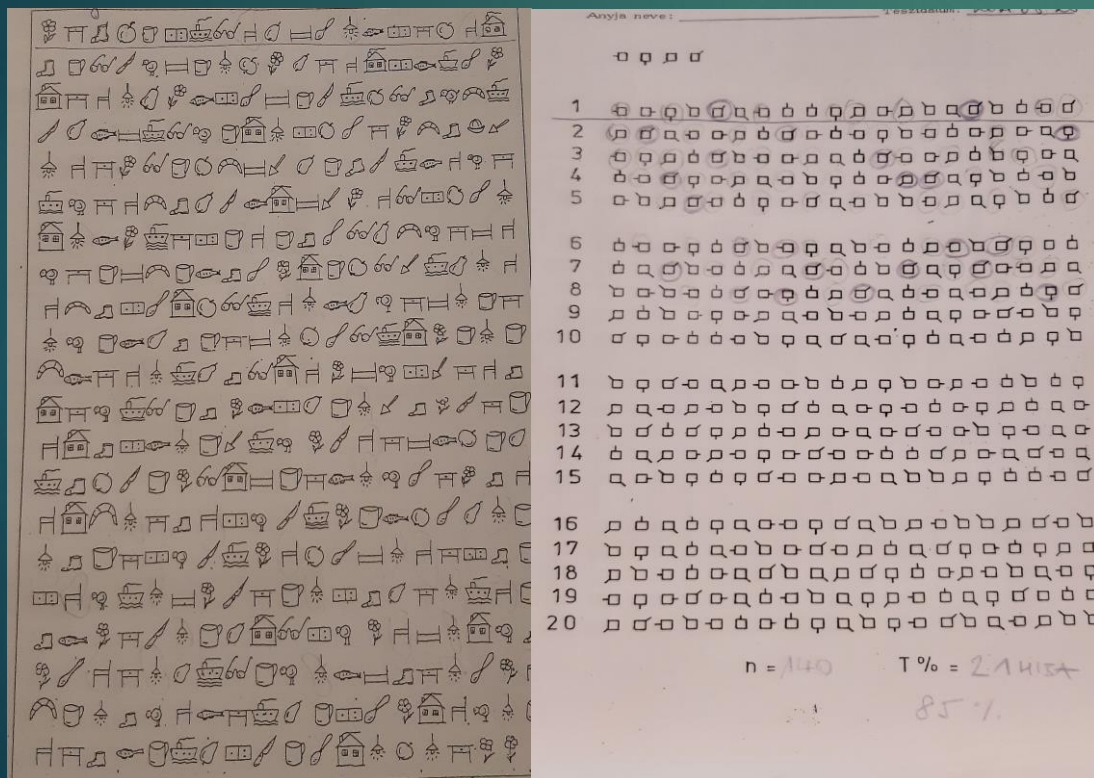
Figyelem

Vizuális figyelem:

Pieron, d2, Stroop

Akusztikus figyelem

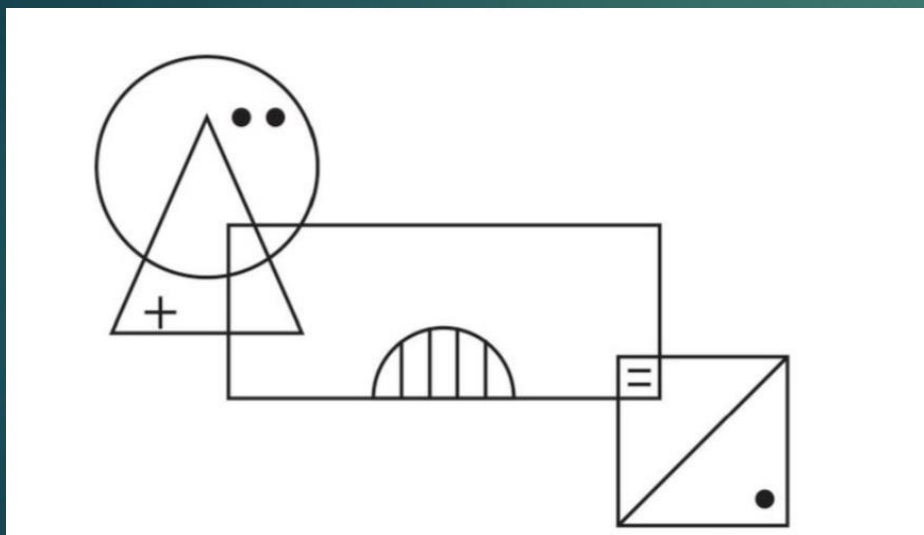
Pl. Kutyatörténet

Emlékezet

Vizuális emlékezet:

Pl. Rey-komplex

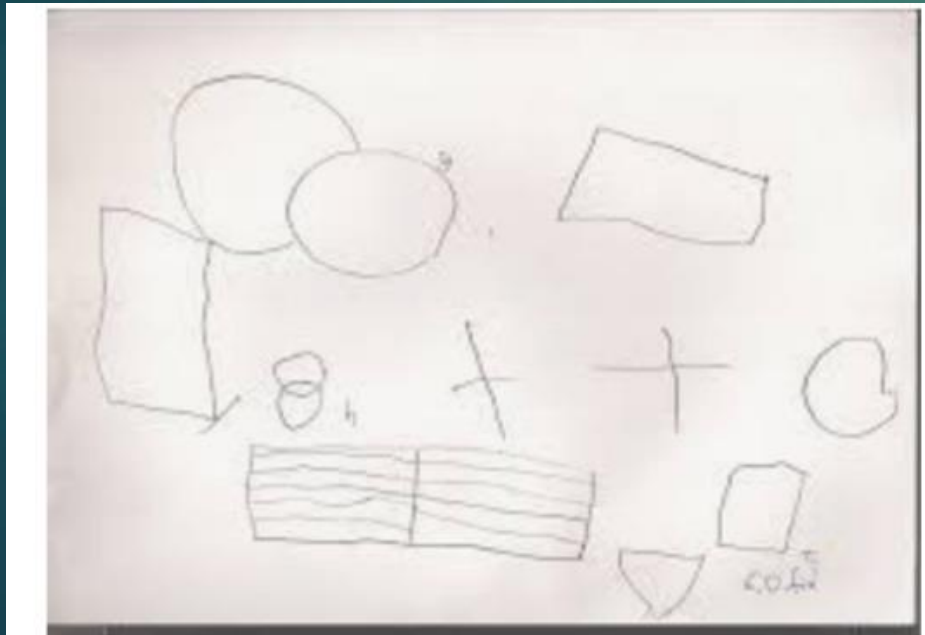

Verbális emlékezet

- ▶ Szavak
- ▶ Számok oda, vissza (munkamemória)
- ▶ Történet

Vizuomotoros koordináció, vizuomotoros integráció

BenderA, B, Frostig teszt

Intelligenciavizsgálat

- ▶ LEITER-R
- ▶ Raven
- ▶ Woodcock-Johnson
- ▶ WPPSI-IV/WISC-IV/WAIS

A tesztelő neve: Dr. Kőrösi Zoltán
A teljes nyerspontok átszámítása értékpontokká

Subteszt	Nyers- pont	Értékpont
Mozgók-próba	24	11
Általános ismeretek	27	15
Matrix-következtetés	12	8
Állatkereső	36	11
Képek-lekeret	15	9
Közös jelentés	28	12
Képi fogalomalkotás	18	13
Törés	36	9
Állatkerti séta	12	11
Tárgykirakó	30	12
Szókincs		
Állatkódolás		
Általános megértés		
Szoértés		
Képmegnevezés		
Törés-Véletlenszerű		
Törés-Strukturált		
Értékpontok összege	27	73

Verb. meg. 77 Tér. viz. 73 Fluid gond. 71 Munka-mem. 70 Feld. seb. 70 Teljes teszt 66

Az értékpontok átváltása összesített csoportpontokra

Skála	Értékpontok összege	Összesített csoportpont	Százalek- rang	Megbízhatósági intervallum 90% - 95%
Verbális megértés	77	Vml 120	97	116-126
Tér-vizuális	73	Tvl 109	73	98-117
Fluid gondolkodás	71	Fgl 103	58	95-111
Munkamemória	70	Mml 100	50	91-108
Feldolgozási sebesség	70	Fsl 100	50	91-108
Teljes teszt	66	TtlQ 107	68	100-113

Komplex kép

A tesztelést végezték: 2023. 06. 02.

A gyermek életkorának kiértékelése

	Ér	Átlag	Leg
Intelligencia-quotiense	100	100	100
Intelligencia-quotiense	100	100	100
Intelligencia-quotiense	100	100	100

A teljes nyelvi pontszám átlagához viszonyított értékpontszám

Intelligencia-quotiense	Ér	Átlag	Leg
Intelligencia-quotiense	100	100	100
Intelligencia-quotiense	100	100	100
Intelligencia-quotiense	100	100	100

Összesített profil

Vissza	Előre	Átlag	Leg
Vissza	Előre	Átlag	Leg
Vissza	Előre	Átlag	Leg
Vissza	Előre	Átlag	Leg

Az értékpontszám átlagához viszonyított összesített értékpontszám

Intelligencia-quotiense	Ér	Átlag	Leg
Intelligencia-quotiense	100	100	100
Intelligencia-quotiense	100	100	100
Intelligencia-quotiense	100	100	100

GOS HUNGARY

Anyja neve: _____

Összesített profil

Vissza	Előre	Átlag	Leg
Vissza	Előre	Átlag	Leg
Vissza	Előre	Átlag	Leg
Vissza	Előre	Átlag	Leg

Az értékpontszám átlagához viszonyított összesített értékpontszám

Intelligencia-quotiense	Ér	Átlag	Leg
Intelligencia-quotiense	100	100	100
Intelligencia-quotiense	100	100	100
Intelligencia-quotiense	100	100	100

GOS HUNGARY

n = 140 T % = 21 HISEA 85 %

Szakértői vizsgálatok

- ▶ BTMN megállapítása, felülvizsgálat
- ▶ SNI vélelmezés-továbbküldés
- ▶ Egységes protokoll kialakítása

Köszönöm a figyelmet!